

Chronologia Mołdowy 1971-2012

1971

Ceaușescu wydaje grupę A. Șoltoianu KGB Andropowa. Pod przykrywką stowarzyszenia „Związek Krajowców” A. Șoltoianu prowadził działalność narodową, razem z A. Usatiukiem. Ówczesna działalność Șoltoianu miała na celu zachowanie tożsamości rumuńskiej w Besarabii. Zesłanie Șoltoianu w 1972 na 6 lat łagru, przed wyrokiem Șoltoianu zeznawał w procesie Usatiuca, G. Ghimpu i V. Graura jako świadek. Druca po procesie Șoltoianu wyrzucono z partii. Grupa ta współpracowała z Securitate.

1985

Do tego czasu pisarze besarabscy, którzy pisali w Rumunii (za przyzwoleniem Ceausescu) mieli nadzieję, że Rumunia podejmie sprawę zjednoczenia z Besarabią. Ale w tym czasie nacjonalistyczny front rumuńskiej propagandy skierowany był przeciwko Węgrom w sprawie Transylwanii.

1988

26 kwietnia - pierwszy oficjalny zjazd klubu społeczno-politycznego „Alexei Mateevici” na Alei Klasyków w centrum Kiszyniowa. Kierowany przez Anatola Țalaru Klub podjął inicjatywę zbierania podpisów na rzecz uznania języka rumuńskiego za język państwowy. Spotkania w ramach Klubu były pierwszymi dozwolonymi publicznymi spotkaniami inteligencji, która zaczynała poruszać kwestie zbrodni systemu stalinowskiego. Filie klubu pojawiły się w 19 miastach i rejonach. W skład jego kierownictwa wchodził także A. Vartic, I. Cațaveica, I. Contescu, Gh. Maziliu, D. Mihail, T. Cernenco.

Początek maja – w 4 numeru czasopisma „Nistru” kierowanego przez nowego redaktora D. Matcovschiego pojawił się artykuł V. Mandacanu Vețmîntul ființei noastre (Szata naszej istoty), który pobudził dyskusję na temat roli i statusu języka rumuńskiego w MSRS.

27 maja – na jednym z posiedzeń Związku Pisarzy reżyser teatralny Andrei Vartic zaproponował założenie Demokratycznego Ruchu na Rzecz Przebudowy. Dla organizowania zebrania założycielskiego wybrano ad-hoc Grupę Inicjatywną do której weszło 10 osób: Constantin Țănase, Andrei Vartic, Vasile Bahnaru, Ion Hadârcă, Ion Gheorghiță, Iurii Grecov, Dionisie Tanasoglo, Iacob Burgiu, Ion Dediu i Valeriu Cosarev.

3 czerwca – ta pierwsza, stworzona ad-hoc Grupa Inicjatywna zorganizowała w dużej Sali Związku Pirzy spotkanie 600 artystów i naukowców celem założenia Demokratycznego Ruchu na Rzecz Przebudowy. Struktura organizacyjna Ruchu składała się z:

- Grupy Inicjatywnej Ruchu: Grigore Vieru, L. Lari, V. Malarciuc, D. Matcovschi, A. Țurcanu.
- Grupy Organizacyjnej: L. Bulmaga, S. Burca, M. Chicot, M. Ghimpu, Iu. Roșca, A. Țalaru, I. Țurcanu.
- Centrum prasy: V. Nastase, I. Hadârcă.
- 9 grup ekspertów: gospodarka (N. Negru), ekologia (I. Dediu), prawo (T. Cernenco), historia (I. Buga, A. Moșanu), lingwistyka (E. Mândacanu), kultura (V. Beșleagă, M. Fusu), oświata (T. Cibotaru), ekologia humanitarna (S. Maximilian), stosunki międzyetniczne (A. Brodski, A. Mândacanu).

Program Ruchu zawierał te same postulaty jak i w innych republikach sowieckich: suwerenność ekonomiczna i polityczna, język mołdawski jako język państwowy oraz demontaż istniejącego aparatu nomenklaturowego.

Od 29 czerwca – seria manifestacji organizowana przez Ruch domagających się dymisji I sekretarza KPM Simiona Grossu.

6 lipca - uczczenie przez Ruch pamięci ofiar represji stalinowskich.

22 września – w gazecie „Literatura și Artă”(„Literatura i Sztuka”) opublikowano list otwarty 66 działaczy, którzy domagają się przewróceniu języka rumuńskiego w alfabecie łacińskim.

5 listopada – plenum KC KPM na którym dyskutowano o polepszeniu stosunków między narodami. Wtedy były wydane tzw. Tezy KC KPM, Prezydium SS i Rady Ministrów MSSR. Tezy zawołały komunistów, komsomolców i syndykalistów przeciwdziałać przeciwko wiecom demokratycznym Ruchu; także uznały za ważną teorię dwóch językach rumuńskiego i mołdawskiego.

17 listopada – Studenci Uniwersytetu Państwowego i innych uczelń manifestowali przed budynkiem KC i Domem Rządu (Casa Guvernului) w znak niezgody z postulatami Tez. Wtedy 30 osób zostały aresztowane przez milicję, ale w tym samym dniu wyzwolone. Prawie 2000 studentów Uniwersytetu Państwowego protestowało z powodu aresztowania ich kolegów i postanowili założyć Ligę Studentów Mołdowy. Młodzież manifestowało do końca grudnia 1988 r.

15 grudnia – pierwsze spotkanie z aktywistami Ruchu w siedzibie KC KPM.

1989

4 stycznia – spotkania rosyjskojęzycznych inteligencji na którym wybrano grupę inicjatywną Interfrontu (A. Andrievskii, A. Safonov, N. Babilunga, A. Bolșacov, A. But, A. Lisetskii, V. Solonari).

15 stycznia – 15-tysięczny wiec. Domagano się „wzmocnienia prawa narodu mołdawskiego do suwerenności państwowej”.

1 lutego – usunięto ze stanowiska redaktora czasopisma „Sovetskaja Moldavia” Pavlenko, jednego z założycieli Interfrontu. Choć władzy odmówiły rejestrację Interfrontu, jego zwolennicy liczyli wtedy ponad 10 000. Mimo tego, ten ruch miał ścisłe stosunki z Estońskim Interfrontem.

Luty-kwiecień - organizowano wiece (do 90 tysięcy uczestników) na rzecz obrony języka rumuńskiego i represjonowanych.

20 maja – na Kongresie założycielskim w Dużej Sali ZP Grupa Inicjatywna Demokratycznego Ruchu na Rzecz Przebudowy powołała „Frontul Popular din Moldova”- FPM („Ludowy Front Mołdowy”). Stopniowo do Frontu dołączyły się: klub „A. Mateevici”, Liga Demokratyczna Studentów z Mołdowy, ruch ekologiczny „Alianța Verde”, Towarzystwo Historyków Mołdowy, Kulturalne Towarzystwo „Moldova” (założona w Moskwie). Przewodniczącym Frontu został dawny więzień polityczny Gheorghe Ghimpu. Do Komitetu Wykonawczy weszli G. Ghimpu, M. Ghimpu, P. Gusac, N. Costin, A. Plugaru, Iu. Roșca, I. Hadârcă, A. Țurcanu, A. Țalaru.

25 czerwca – na 70-tysięcznym wiecu żądano powrotu Bukowiny Płn. z okręgami Herța i Hotin, Basarabii Płd. i okręgu Balta. Ciągłe żądano suwerenność republiki. Trzy dni później (także 9 lipca) manifestanci rumuńscy uniemożliwili rosyjskiemu Interfrontowi zorganizowanie kontrdemonstracji.

8 lipca – w Kiszyniowie odbył się zjazd założycielski Ruchu „Unitate-Edinstvo”. Wybrano przewodniczącego Interfrontu prof. A. Lisetskiego, wiceprzewodniczącą V. Iacovleva (profesor, prawnik, Mołdawianin), A. Bolșakova, A. Belitcenko, G. Pologova i S. Bulgara (Gagauz, członek ZP) .

25 sierpnia – Rada Najwyższa RSSM wydała dekret dotyczący rejestracji organizacji społecznych. W ten sposób miano doprowadzić do legitymizacji pluralizmu społecznego, wszakże nie politycznego.

27 sierpnia – w Kiszyniowie Front zorganizował I Wielkie Zgromadzenie Narodowe: 300 tys. demonstrantów domagało się nadania językowi rumuńskiemu statusu języka państwowego RSSM.

31 sierpnia – pod presją demonstracji Sowiet uznał język rumuński za oficjalny język RSSM. Język rosyjski uznano za język kontaktów między narodami.

Listopad – na południu prawosławna mniejszość turecka - „Gagauz Halki” (gagauzki naród, wtedy ponad 150 tys.) zaczyna wysuwać żądania ograniczonej autonomii politycznej.

7 i 10 listopada – protestanci kierowani przez Front zapobiegli przeprowadzeniu wojennej parady z okazji rocznicy bolszewickiego przewrotu w 1917 r. Gwałtowne starcia między zwolennikami FPM i organami bezpieczeństwa. Demonstranci spalili siedzibę KGB.

16 listopada – S. Grosu podał się do dymisji ze stanowiska pierwszego sekretarza KC KPM. Na jego miejsce Gorbaczow mianował Petru Łucinskiego, który pełnił wówczas funkcję II sekretarza partii w Tadżykistanie. Łucinski będzie przewodniczącym partii do 5 lutego 1991 r. (w 1991 r. kolejnym I sekretarzem partii będzie Grigore Eremei).

1990

25 lutego - 10 marca – wybory do Sowietu Mołdowy. Frontyści uzyskali 94 mandatów na 380 w Sowiecie. Reszta przypadła komunistom. Uważa się jednak że to był pierwszy Parlament Mołdowy decyzje którego doprowadziły do niepodległości. Posłowie narodowości rumuńskiej stanowili 69 % wybranych (254). Mircea Snegur, II sekretarz KC KPM został wybrany przewodniczącym Sowietu. Posadę wiceprzewodniczącego Sowietu objął pisarz I. Hadârcă. W Sowiecie wydzieliły się trzy ugrupowania:

- Klub Demokratyczny: agararyści (nomenklatura kolchozowa) i reprezentanci Frontu (inteligencja).
- Klub „Sowietskaja Mołdawia”: nomenklatura partyjna i przedstawiciele ludności rosyjskojęzycznej.
- grupa „Bugeacul” : reprezentanci Gagauzów.

6 maja - otwarcie granicy rumuńsko-mołdawskiej. Akcja „Podul de flori de peste Prut” („Kwiatowy most przez rzekę Prut”) była organizowana przez Towarzystwo Wolnych Rumunów Świata, Front Ludowy i Kulturową Asocjację Bukareszt - Kiszyniów. Wydarzenie miało znaczenie symbolicznego zjednoczenia ludności rumuńskiej z obojga brzegów, która spotkała się na posterunkach celnych z bukietami kwiatów.

9 maja – Rada Najwyższa uchwaliła zmiany w Konstytucji znoszące art. 6 o kierowniczej roli partii komunistycznej i zezwoliła na zakładania partii.

25 maja – z poparciem Frontu M. Druc został premierem.

27 maja – przyjęto flagę narodową.

23 czerwca – Sowiet uchwalił deklarację suwerenności państwowej, ale nie sprecyzował od jakiego momentu Mołdowa stanie się państwem suwerennym.

30 września – 1 lipca – II Zjazd Frontu Ludowego Mołdowy: padły żądania dotyczące wycofaniu armii radzieckiej, likwidacji partii komunistycznej, uznanie etnonimu „naród rumuński” i języka rumuńskiego, przejścia do gospodarki rynkowej.

19 sierpnia – w wyniku referendum przeprowadzonego na południu Mołdowy ogłoszono RSS Gagauzji w składzie Związku Radzieckiego. Separatyzm był wspierany przez władze centralne w Moskwie żeby zmusić Mołdowę podpisać traktat o nowym układzie związkowym. (2 września w Tiraspolu została ogłoszona niepodległość naddniestrzańskiej RSSM).

Wrzesień

- M. Druc wprowadził oddziały ochotników na południe, żeby zapobiec próbom separatystycznym Gagauzów.

- Sowiet wprowadził system prezydencki i mianował M. Snegura na czele republiki, co dało mu możliwość reagowania na działania separatystyczne. Na stanowisku przewodniczącego Sowietu Snegura zastąpił Al. Mošanu, należący do radykanego skrzydła Frontu. Wszelkie decyzje Snegura wobec separatystów były nieskuteczne, gdyż lekcewał on konieczność szybkiego utworzenia Gwardii Narodowej i batalionów ochotniczych. Skutkiem tego był początek rozłamu wewnątrz Frontu.

- rosyjskojęzyczna ludność z lewego brzegu rzeki Dniestr ogłasza niepodległość Naddniestrzńskiej Republiki Mołdawskiej i zachowuje własną policję. Z kolei w oparciu o Rosyjskie wojsko opanowuje wszystkie rejony lewobrzeżne.

Listopad – umiarkowanego Gh. Ghimpu zastąpił radykalny I. Roșca. Umocniło się radykalne skrzydło Frontu, które miało na celu jak najszybsze zjednoczenie się z Rumunią.

– przyjęto herb państwowy.

16 grudnia – Front Ludowy powołał II Wielkie Zgromadzenie Narodowe: 800 tys. osób domagało się niepodległości Mołdowy.

1991

19 lutego – Na propozycję M. Snegura Sowiet Mołdowy odrzucił wniosek o referendum związkowe w sprawie zachowania ZSRR.

5 marca – prezydent otrzymał specjalne pełnomocnictwa od Sowietu, w tym możliwość podporządkowania sobie rządu. Zaczyna się rywalizacja prezydent – premier.

22 maja – M. Snegur porozumiał się z koalicją Frontu i agrarystów i przygotował usunięcie M. Druca.

23 maja – zmiana nazwy państwa na Republikę Mołdowa. Reorientacja polityki rządu w kierunku niepodległości wobec sąsiednich państw.

28 maja – nowym premierem został Valeriu Muravschi, zwolennik prezydenta, natomiast M. Druc i jego ekipa (70 deputowanych) przeszła do opozycji.

12 sierpnia – podpisanie przez Muravskiego nowego układu gospodarczego z Rosją, przewidującego zakładanie wspólnych przedsiębiorstw.

19 sierpnia – pucz w Moskwie. Gen.-płk Władimir Osipow i Właden Kolsow, dowódcy Południowo-Zachodniego Frontu Operacyjnego zażądali przekazania władzy Kolsowowi. I. Hadîrcă odrzucił warunki stanu wyjątkowego. Front wezwał ludność do obrony budynków rządowych.

23/24 sierpnia – Rada Najwyższa zakazała działalność Partii Komunistycznej i znacjonalizowała jej majątek.

27 sierpnia – Sowiet wreszcie wydał proklamację niepodległości Mołdowy, w której stwierdzono, że „Republika Mołdowa jest państwem suwerennym, niepodległym i demokratycznym...”, tym samym wyrażając wolę ludzi zbieranych na III Wielkim Zebraniu Narodowym który jednocześnie się odbywał w centrum Kiszyniowa.

8 grudnia – pierwsze wybory prezydenckie. Snegur uzyskał 98, 2% głosów (choć komisje wyborcze nie powstały w Transnistrii i w Gagauzii). Kontrakandydat z KPM G. Eremej wycofał się sam.

19 grudnia – w Radzie Najwyższej powstała frakcja Frontu Ludowego przeciwna wstąpieniu Mołdowy do WNP.

21 grudnia – M. Snegur pojechał na spotkanie przywódców republik sowieckich w Ałma-Acie i przyłączył Mołdowę do WNP bez konsultacji ze społeczeństwem.

1992

25 stycznia – spotkanie Snegur-Iliescu. Wzajemne uznanie państw

2 marca – Mołdowa zostaje członkiem ONZ. W noc z 1/2 marca oddziały gwardii naddniestrzańskiej i jednostki kazaków zaatakowały ostatni podporządkowany Kiszyniowowi posterunek policji w mieście Dubosary. Ten „wypadek” wyznacza początek kilkumiesięcznej wojny moldawsko-naddniestrzańskiej. W tym czasie Mołdowa jeszcze nie miała armii.

28 marca – V. Muravschi ogłasza stan wyjątkowy w całym państwie.

1 kwietnia – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wysyła oddziały policji do miasta Bendery (Tighina). Dochodzi do walk.

5 kwietnia – Rosyjski wiceprezydent Aleksander Ruckoj prosi o uznanie niepodległości Republiki Naddniestrzańskiej. Rząd mołdawski traktuje wizytę Ruckiego w Tyraspolu jako ingerencja w sprawy wewnętrzne Mołdowy.

21 września – Jelcyń grozi interwencją militarną, jeśli walki nie zostaną zawieszone. Następnego dnia M. Snegur twierdzi, że Mołdowa znajduje się w stanie wojny z Rosją i wprowadza nowe jednostki militarne do miasta Bendery.

30 czerwca – Sowiet zdymisjonował rząd Muravskiego na polecenia M. Snegura. Rozpoczyna się okres współpracy prezydenta z Sowietem.

1 lipca – A. Sangheli został premierem (do grudnia 1996 r.).

21 lipca – M. Snegur i I. Smirnow (lider separatystów z Naddniestrza) doszli do porozumienia w Moskwie o powstrzymaniu działań wojennych.

Październik – koniec wojny. Rosja, Ukraina i Rumunia przy pomocy OBWE stworzyły grupy ekspertów dla rozwiązania konfliktu. Mieszane jednostki pokojowe stanęły na granice z Naddniestrzem aby zapobiec starciom.

1993

28 stycznia – Al. Moșanu, przewodniczący Sowietu, jego zastępca Ion Hadârcă, Valeriu Matei, przewodniczący komisji ds. mediów i Vasile Nedelciuc, przewodniczący komisji ds. spraw zagranicznych podali się do dymisji, gdyż nie zgadzali się z prorosyjskim stanowiskiem prezydenta Snegura. Front ostatecznie traci wpływy w Sowiecie.

4 lutego – Petru Lucinschi (od 1992 r. ambasador Mołdowy w Federacji Rosyjskiej) został przewodniczącym Parlamentu. Będzie pełnił tę funkcję do następnych wyborów prezydenckich.

10 sierpnia – przedstawiciele klubu „Viața satului”(60 posłów) i frakcji bezpartyjnych publicznie poddali krytyce „niekompetencję” niektórych posłów Sowietu, szczególnie wywodzących się z Frontu Ludowego. Zarzutem był brak ratyfikacji rozdziału ekonomicznego w ramach projektu WNP z 4 sierpnia.

12 października – Sowiet postanowił roz�isać przedterminowe wybory parlamentarne celem pozbycia się z parlamentu posłów z byłego rządu Mirci Druca. Agraryści eliminują prorumuńskich działaczy politycznych.

1994

Luty – Parlament rozwiązał się. Jedną z głównych przyczyn było kategoryczne odrzucenie projektu reformy terytorialno-administracyjnej przez część posłów z frakcji „Viața satului” (nomenklatura kolchozowa z Demokratycznej Partii Agrarnej założonej 19 października 1991r. - szef partii - Dumitru Moșpan, która przedłużyła wprowadzenie reform aż do wyborów parlamentarnych w 1998 r.).

27 lutego – wybory parlamentarne. Większość mandatów uzyskała Demokratyczna Partia Agrarna – 56 (43,18%). Dwa razy mniej dostali socjaliści z Partii Socjalistycznej i z Ruchu „Unitate-Edinstvo” – 28 mandatów (22%), a na trzecim miejscu z 11 mandatami (9,21%) usytuował się Blok Rolników i Intelktualistów. Blok „Alianța Frontului Popular Creștin Democrat” I. Roșki dostał 9 mandatów (7,53%). Tylko 7500 mieszkańców z prawego brzegu Dniestru wzięło udział w wyborach.

Marzec – M. Snegur podpisał umowę o Współpracy Pokojowej z NATO.

19 kwietnia – prezydent M. Snegur został członkiem Demokratycznej Partii Agrarnej. W taki sposób agraryści podporządkowali sobie wszystkie instytucje państwowe. W tym samym miesiącu Parlament zatwierdził członkostwo w ekonomicznej wspólnocie WNP.

29 lipca – Sowiet uchwalił Konstytucję Republiki Mołdowa. Agraryści będą zawsze uważać to za największy ich osiągnięcie, chociaż podstawowy dokument państwa ma liczne wady, np. brak wyraźnego określeniu podstawowych pojęć jak charakter państwa (narodowy czy obywatelski), język państwowy, kto jest najwyższą władzą wykonawczą itp.

23 grudnia - Parlament uchwalił ustawę nr. 344-XIII dotyczące prawnego statutu Gagauzji.

1995

Marzec – protesty studentów i nauczycieli wobec dążenia Sowietu do zmiany podręczników rumuńskiej historii na nowe podręczniki spolityzowanej historii Mołdowy. Snegur popierał żądania protestujących aby postawić przewodniczącego Parlamentu P. Lucinschiego w niewygodnej sytuacji, ponieważ upatrywał w nim głównego konkurenta w następnych wyborach prezydenckich.

27 kwietnia – Prezydent proponuje poprawki w Konstytucji w sprawie ścisłego określania języka państwowego.

26 czerwca – M. Snegur opuszcza Demokratyczną Partię Agrarną, ponieważ Sowiet wrogo ustosunkował się do projektu prezydenta. Spośród agrarystów wyłoniła się grupa 10 posłów na czele z Nicolae Andronikiem, która skupiła się wokół Snegura. Następuje rozłam w partii rządzącej.

15 lipca – Prezydent M. Snegur razem ze swoimi zwolennikami z Partidul Democrat Agrar założył Partidul Renașterii și Conclerierii (Partia Odrodzenia i Pojednania).

1996

11 marca – Związek Dziennikarzy domaga się przekształcenia państwowej telewizji „Teleradio – Moldova” w instytucję publiczną.

17 listopada i 1 grudnia – wybory prezydenckie. W pierwszej turze żaden z konkurentów nie uzyskał przynajmniej połowy głosów. Bez szans zostali V. Matei (9%) i A. Sangheli (9,5%). Pierwszy poparł Snegura w drugiej turze. Wyniki drugiej tury wskazały na zwycięstwo Petru Lucinschiego (54, 2% głosów). Snegur przegrał z wynikiem 46% .

1997

24 stycznia – szef Sądu Rachunkowego (Curtea de Conturi) Ion Ciubuc został premierem i stanął na czele pierwszego rządu podczas mandatu Łuczyńskiego. Rządził do 1 lutego 1999r. (drugi raz mianowany 22 maja 1998 r.).

8 maja – P. Lucinschi podpisał z Federacją Rosyjską „Memorandum o normalizacji stosunków w Naddniestrzu i Mołdowie”. Według tego Memorandum Rosja miała wycofać swoje wojska w zależności od postępu w rozwiązaniu konfliktu. W taki sposób Rosja została permanentnym arbitrem w polityce wewnętrznej Mołdowy.

1998

22 marca – wybory parlamentarne. Partia Komunistów uzyskała 40 mandatów (30, 01%), a Blok Konwencji Demokratycznej (M. Snegur, I. Roșca) uzyskał 26 mandatów (19, 24%) i pro-prezydencki Ruch na Rzecz Mołdowy Demokratycznej i Prosperującej (D. Diacov, założona w 1997 r.) dostał 24 mandaty (18, 16%). Najmniej głosów otrzymała Partia Sił Demokratycznych Valeria Matei - 11 mandatów (8, 84%).

Kwiecień – Convenția Democrată Snegura i Roșki, Ruch na Rzecz Mołdowy Demokratycznej i Prosperującej Diacova i Partia Sił Demokratycznych Matei stworzyły Alianță pentru Democrație și Reforme (Alians na Rzecz Demokracji i Reform) po to żeby zapewnić sobie większość demokratyczną w Parlamencie.

15 maja - Narodowe Zgromadzenie Gagauzów przyjęło Regulament Gagauzii jako podstawowe prawo na terytorium autonomii.

1999

1 lutego – Ion Ciubuc podał do dymisji.

9 lutego – P. Lucinschi powierza S. Urecheanu misję stworzenia nowego rządu. Ludzi, których Urecheanu proponował na różne stanowiska można podzielić na trzy kategorie:

- 1) z Partii Odrodzenia i Pojednania, bliscy grupie Snegur-Andronic
- 2) skompromitowani, wymienieni w teczkach Prokuratury i Sądu Rachunkowego (Ion Mușuc, Vasile Iovv, Valeriu Chitan, Ion Casian)
- 3) liderzy pro-prezydenckich partii, którzy nie dostali się do Parlamentu (Mircea Rusu, Ion Mușuc, Valeriu Munteanu, Vladimir Florea). W rozmowach z S. Urecheanu M. Snegur żądał stanowiska pierwszego wicepremiera dla N. Andronica, któremu podporządkowałyby się ministerstwa siłowe. Przedstawiciel Międzynarodowego Funduszu Monetarnego Marc Horton podkreślał, że nie chce mieć do czynienia z rządem, do którego wchodzi skorumpowani ludzie. Roșca (wtedy vice-przewodniczący Parlamentu, do 2001 r.) też nie poparł Urecheanu. Ostatni wreszcie zrezygnował ze stanowiska premiera.

19 lutego – prezydent mianuje nowego premiera. Mimo braku zgody w Aliansie na rzecz Demokracji i Reform premierem zostaje Ion Sturza, były minister gospodarki w rządzie Iona Ciubuca. Proponowany przez Roșkę, Sturza nie cieszył się jednak poparciem chadeków, ponieważ nie ofiarował im pewnych ministerstw i nie usunął z listy przyszłego kabinetu osób podejrzanych o korupcję. Bez poparcia chadeków Sturza nie mógł dostać 51 głosów. Uratował go przewodniczący Parlamentu D. Diacov, który dodał do głosów jego frakcji, Snegura i Matei jeszcze jeden głos od Ilii Ilașcu (sic) jakoby przekazany mu listownie. To nielegalne z prawnego punktu widzenia posunięcie spowodowało stworzenie sojuszu chadeków, komunistów i bezpartyjnych dla usunięcia rządu Sturzy.

23 marca – wybory lokalne. Bezapelacyjne zwycięstwo komunistów, socjalistów i kołchoźników – 2423 mandatów (74,43%) w powiatach. Resztą mandatów dostali niezależni kandydaci. Jednocześnie odbyło

się referendum konsultacyjne w sprawie zmiany systemu półprezydenckiego na prezydencki, do której dążył P. Lucinschi aby opanować rywalizujące ugrupowania (rząd Sturzy i komuniści). Niska frekwencja na referendum przekreśliła plany prezydenta.

Maj – reforma administracyjno-terytorialna. Powrót do międzywojennego podziału terytorium na „județele”. Głównym problemem był status rajona Taraclia gdzie mieszka liczna ludność bułgarska. Frakcja komunistyczna i centryści z Aliansu na rzecz Demokracji i Reform poparła propozycję referendum w sprawie nadania Taraclii ograniczonej autonomii. Tę propozycję wspierał i ambasador Bułgarii w Mołdowie. Frakcja Snegura i chadecy byli przeciw tej decyzji. W końcu rejon Taraclia został włączony do județu Cahul.

5 listopada – wbrew poleceniu międzynarodowych struktur finansowych komuniści, chadecy i bezpartyjni głosują przeciwko prywatyzacji zakładów produkujących wino i papierosy. Światowy Bank i Międzynarodowy Fundusz Monetarny ogłosiły wstrzymanie finansowania Mołdowy.

8 listopada – 58 posłów głosowało za usunięciu rządu I. Sturzy.

11 grudnia – odbywa się VI Zjazd Chrześcijańsko-Demokratycznego Frontu Ludowego w Pałacu Narodowym. Front zmienił nazwę w Ludowa Partia Chrześcijańsko – Demokratyczna (PPCD - Partidul Popular Creștin-Democrat). Partia deklarowała się politycznym spadkobiorcą Demokratycznego Ruchu Mołdowy (1988-1989), Ludowego Frontu (1989-1992) i Frontu Ludowego Chrześcijańsko-Demokratycznego (1992-1999). Przewodniczącą partii został - Iuri Roșca.

23 grudnia – zastępca ministra gospodarki i generalny dyrektor Departamentu międzynarodowych stosunków ekonomicznych Dumitru Braghiș został nowym premierem. Po usunięciu rządu Sturzy Parlament nie zatwierdził żadnej kandydatury proponowanej przez prezydenta: Valeriu Bobutaca (ambasador Mołdowy w Moskwie) i Vladimira Voronina (KPM) - nie poparli chadecy, od razu odrzucili możliwość stworzenia komunistycznego rządu i Ion Casian (minister telekomunikacji w rządach Sangheli i Ciubuca-1) - zażądał po pierwsze, bezwarunkowego poparcia Parlamentu dla swego rządu na kolejne dwa lata, a po drugie autonomii wyboru ministrów do swego gabinetu. Zgadzając się na stworzenie gabinetu Braghișa Parlament uniknął rozwiązania i przedterminowych wyborów parlamentarnych, które P. Lucinschi miał prawo rozpisać.

2000

5 lipca – Poważna zmiana w Konstytucji dotycząca sposobu elekcji prezydenta Mołdowy; wybory powszechne zostają zastąpione przez wybór przez parlament. Na skutek tego Mołdowa przechodzi od systemu pół-prezydenckiego na systemu parlamentarnego. W ten sposób Parlament, na tle wyraźnej rywalizacji w podejmowaniu decyzji, chciał ograniczyć wpływ prezydenta. Za to głosowali i komuniści i deputaty z Aliansu na rzecz Demokracji i Reform.

1, 4 i 21 grudnia – trzy razy Parlament próbował wybrać prezydenta republiki; ponieważ kandydaci (V. Voronin i Pavel Barbalat) nie dostali 61 głosów ogłoszono ponowne wybory 21 grudnia. Wybory nie odbyły się z powodu małej liczby posłów obecnych na posiedzeniu (40 komunistów, 7 niezależnych i przewodniczący Parlamentu D. Diacov).

31 grudnia – Ponieważ Parlament nie potrafił wybrać nowego prezydenta P. Lucinschi wydał dekret o rozwiązaniu Parlamentu i o przedterminowych wyborach parlamentarnych 25 lutego 2001 r.

2001

25 lutego – wybory do Parlamentu. Komuniści uzyskali 71 mandatów, Blok „Alians Bragișa”- 19 mandatów i chadecy Roșki – 11 mandatów.

4 kwietnia – wybory prezydenckie. Parlament wybiera szefa Partii Komunistów Vladimira Poronina na prezydenta. D. Braghiș dostał tylko 16, 85 % głosów (głosowało na niego 15 posłów).

19 kwietnia – przez wotum zaufania Parlament mianuje na stanowisko premiera Vasile Tarleva.

5 maja – zwolnienie więźnia politycznego Ilia Ilașcu przez separatystyczne władze w Tiraspolu. Ilie Ilașcu był przewodniczącym tzw. grupy Ilașcu (Ilie Ilașcu, Alexandru Leșco, Andrei Ivanțoc i Tudor Petrov Popa), która wykonywała specjalne zlecenia ministerstwa obrony Mołdowy na lewym brzegu Dniestru w czasie wojny w 1992 r. W czerwcu 1992 r. grupa została aresztowana przez służby rosyjskie w Naddniestrzu. W 1993 I. Ilașcu został skazany na karę śmierci, ale z powodu międzynarodowej presji nigdy jej nie wykonano.

1 września – Kiszyniów zmienia pieczęć celne, na skutek czego zakłady naddniestrzańskie muszą otrzymać zgodę na eksport bezpośrednio od instytucji mołdawskich.

Grudzień – stosunki z Rumunią pogarszają się. Minister sprawiedliwości Ion Morei mówi o „ekspansjonizmie rumuńskim”. Zawieszone zostają dwustronne umowy o współpracy w dziedzinie oświaty. Anty-rumuńskie deklaracje słychać przez całą pierwszą kadencję Voronina.

2002

9 stycznia – Partia Chrześcijańsko – Demokratyczna zaczyna długotrwałe protesty przeciwko intencjom nowych władz nadać języku rosyjskiemu status drugiego języka państwowego i zmienić historię rumuńską nową historią mołdawską wypracowaną przez komunistów. Protesty wzięły formy stałego zgromadzenia studentów, uczniów i inteligencji którzy stworzyli namiotowe tzw. Miasto Wolności (Orașul Libertății) przed budynkiem Parlamentu. Te protesty zwróciły na siebie uwagę Rady Europejskiej. Pod jej presją komuniści poszli na ustępstwa i zrezygnowali z pierwotnych intencji, wprowadziły niektóre reformy w sądownictwie i zarejestrowały Metropolię Besarabii (spadkobierca międzywojennej Metropolii Besarabii, a więc uznająca zwierzchnictwo Patriarcha Rumuńskiego) . Walczący o demokrację opuścili Miasto Wolności dopiero 29 kwietnia.

Luty - marzec – Dziennikarze państwowej telewizji „Teleradio-Moldova” protestują przeciwko cenzury. Niektórzy redaktorzy zostali zwolnieni z pracy (np. Larisa Manole, członek komitetu strajkujących). Rumuński attaché wojskowy przy ambasadzie Rumunii w Kiszyniowie Ion Ungureanu został uznany za personą non grata. Odpowiednio sekretarz- doradca ambasady R. Mołdowy w Bukareszcie Iacob Popovici został też uznany za persona non-grata przez władze rumuńskie.

21 marca – chadecki poseł Vlad Cubreacov zniknął w tajemniczych okolicznościach. Nic nie będzie wiadomo o nim przez kilka miesięcy, jego dziwaczne zniknięcie wywołało protesty partii opozycji, które podejrzewały komunistów. Jak zniknął, tak i pojawił się raptownie 25 maja, znaleziony żywy przez policję w okolicach wioski Coșnița, na brzegu Dniestru. Ten wypadek nigdy nie został wyjaśniony do końca. Niektórzy uważają, że to Roșca zaplanował zniknięcie Cubreacova dążąc do wywołania większych protestów w Mieście Wolności.

6, 20 października – I i II tura wyborów Gubernatora Gagauzji. Z powodu niskiej frekwencji wyniki pierwszej tury uznano za nieważne. W II turze Gh. Tabunșic (KPM) wygrał z wynikiem 50,99 %. Głównym konkurentem Tabunșica był szef republikańskiej rady Partii Ludowo-Republikańskiej (partia N. Andronica) i mer miasta Ceadîr-Lunga Mihail Formuza (zyskał on 43,22 %). Po wyborach Prokuratura zajęła się nim wytaczając mu 8 procesów pod zarzutem korupcji.

2003

19 lipca – założono Partię Aliantą „Moldova Noastră” w wyniku połączenia Aliansu Socjal – Demokratycznego Mołdowy (D. Braghiș), Partii Liberalnej (Veaceslav Untilă, M. Snegur, V. Muravschii),

Aliansu Niezależnych (S. Urecheanu) i Partii Ludowo-Demokratycznej Mołdowy. To są cztery z sześciu partii które stworzyły Blok Elektoralny „Alians Socjal – Demokratyczny „Moldova Noastră” dla wyborów lokalnych w maju- wrześniu.

25 lipca - nowe prawo nr.344-XV o poprawce do Konstytucji, według której art. 111 pojawia się w nowej redakcji, prawny statut Gagauzji uregulowano odrębnie.

Listopad – zastępca szefa administracji prezydenta Rosji Dmitrii Kozak proponuje plan rozwiązania zamrożonego konfliktu naddniestrzańskiego. Tzw. „plan Kozak” akceptowany na początku również przez Voronina i przez Smirnowa, miał połączyć Naddniestrza z Mołdową w federacji. Ale pod presją NATO Voronin z kolej odrzucił ten projekt.

24 listopada – powstał Komitet Ochrony Niepodległości i Konstytucji aby przeciwstawiać się podpisaniu Memorandum „Kozak” federalizacji państwa. Do Komitetu weszły: PPCD (chadecy Roški), Alians „Moldova Noastră” i PD Diacova.

2004

25 stycznia – władze zabraniają organizowanie wiecu protestu przez PPCD. Wice-prezydent stolicy (z PCM) tłumaczy to przejawami zachęty do „narodowej nienawiści i publicznej przemocy” w ulotkach.

3 lutego – Consiliul Coordonator al Audiovizualului (Rada Koordynująca Radiotelewizji) anuluje licencję telewizji „Euro-TV Chișinău” i radio „Antena C”, blokuje konto bankowe niezależnego tygodnika Timpul; później okazało się, że rozmowy telefoniczne pracowników agencji prasowej Flux są podsłuchiwane.

8 maja – powstał Blok Demokratyczna Mołdowa – Blocul Moldova Democrată składujący się z Partii Alianță „Moldova Noastră” (S. Urecheanu, D. Braghiș, M. Snegur), Partia Demokratyczna Mołdowy (D. Diacov) i Partia Socjal - Liberalna (Oleg Serebrian) po to żeby uczestniczyć w wyborach 6 marca 2005 r.

15 lipca – naddniestrzańska milicja zajmuje szturmem budynek rumuńskiej szkoły nr.20 w Tiraspolu. Cały majątek uczelni zostaje skonfiskowany. Zaczyna się walka o rumuńskie szkoły w Naddniestrzu. Tylko dzięki interwencji instytucji międzynarodowych udało się im przeżyć walkę z naddniestrzańską administracją.

Październik – odbywa się pierwszy spis ludności w niepodległej Mołdowie. Wyniki wskazują że Mołdawianie stanowią 76, 1%, Ukraińcy - 8, 4%, Rosjanie – 5, 8 %, Gagauzi – 4,4 %, Rumuni (sic!) – 2, 1% i Bułgarzy – 1,9 %. Wyniki dotyczące procentu Rumunów i Mołdawian i ich odrębne traktowanie spowodowały dyskusje i dodatkowe analizy wiarygodności spisu.

2005

Styczeń – wizyta prezydenta Rumunii Traiana Băsescu w Kiszyniowie. Stosunki mołdawsko- rumuńskie nie na długo ocieplają się na tle pogarszających się relacji z Moskwą.

6 marca – wybory parlamentarne. Zwycięża rządząca Partia Komunistów z wynikiem 45,98% głosów (56 mandatów), po której idą Blok Demokratyczna Mołdowa z 28,53% (34 mandatów) i partia chadecka z 9,07% (11 mandatów). Pod koniec miesiąca PD Diacova wychodzi z Bloku Demokratyczna Mołdowa.

4 kwietnia – Parlament wybiera prezydenta. Niespodziewanie dla wszystkich nawet Roșca (Partia Chrześcijańsko-Demokratyczna) osobiście poparł kandydaturę Voronina, za co został wice-przewodniczącym Parlamentu. Na skutek tego posunięcia Roški z Bloku Demokratyczna Mołdowa - Moldova Democrată wychodzi Partia Alianță „Mołdowa Noastră”. Blok rozpadł się.

19 kwietnia – Vasile Tarlev wybrany po raz drugi na stanowisko premiera. Będzie pełnił tę funkcję do 19 marca 2008 r. kiedy poda się do dymisji.

2006

1 marca – rząd Ukrainy postanowił nie obsługiwać na granicy ładunków towarowych z Naddniestrza, które nie przeszły kontroli w Mołdowie. Ze strony nieprzyjaznej republiki powstały protesty i oskarżenia rządów mołdawskiego i ukraińskiego o stworzeniu w regionie tzw. „blokady ekonomicznej”. Ten stan rzeczy był sztucznie utrzymywany przez sam rząd naddniestrzański, który nie chciał ingerencji ze strony Kiszyniowa. Rosja odpowiedziała embargiem na wino z Mołdowy na znak poparcia separatystów. Kryzys winny wykorzystała Partia „Rodina-Moldova” zachęcając w Moskwie klientów banków komercyjnych w Mołdowie do wycofywania swoich pieniędzy.

17 września – referendum w sprawie integracji z Rosją w Naddniestrzu.

3 i 17 grudnia – wybory baszkana Gagauzii. Z wynikiem 56, 23% głosów wygrał w II turze Mihail Formuzal. Kandydat komunistów (Gheoghie Tabunșic) nie zebrał odpowiedniej ilości głosów i nie został dopuszczony do II tury.

2007

Styczeń – wstrzymanie emisji rumuńskiego kanału TVR na obszarze R. Mołdowy. Przez cały rok będą zmieniały się nastroje w stosunkach między V. Voroninem i T. Băsescu.

3 czerwca – po odsiedzeniu 15-letniego wyroku został zwolniony Tudor Petrov Popa, ostatni członek grupy Ilașcu, który pozostawał w więzieniu w Tiraspolu.

3, 17 czerwca – Powszechne wybory lokalne. W pierwszej turze najwięcej głosów dostali kandydaci PCM, tymczasowy mer Kiszyniowa Veaceslav Jordan (27,62%) i kandydat PL Dorin Chirtoacă (24,37%). Prawie cała opozycja wspierała w II turze liberalnego kandydata. Wynikiem tego było zwycięstwo Chirtoacă z 61, 17% głosów. Komuniści tracą część kontroli nad głównym miastem państwa zarządzany przez nich prawie 2 lata. W trakcie wyborów milicja naddniestrzańska zablokowała obwód wyborczy w wiosce Corjova (rajon Dubăsari).

8 grudnia – Vlad Filat, przedsiębiorca i wice-przewodniczący PD rozstał się z Diacovem i założył Partię Liberalno-Demokratyczną Mołdowy.

12 grudnia – Ministerstwo Spraw Zagranicznych Mołdowy ogłosiła dwóch rumuńskich dyplomatów personami non-grata dając im 24 godziny na opuszczenie terytorium państwa. Decyzja mołdawskiego MSZ jest kolejnym etapem w dyplomatycznej wojnie z Rumunią, która zaczęła się latem z tzw. „skandalem wizowym” kiedy rumuński konsul w Mołdowie Alexandru Rus został oskarżony o podstępne udzielenie wiz. Także T. Băsescu, prezydent Rumunii, kilkakrotnie deklarował, że upraszcza procedurę nadania Mołdawianom obywatelstwa rumuńskiego.

22 grudnia – połączenie Partii Socjal-Demokratycznej (E. Mușuc) z Partią Demokracji Socjalnej (D. Braghiș). Nową partię nazywano Partią Socjal-Demokratyczną. Szefem partii wybrano D. Braghișa.

2008

10 lutego – połączenie Partii Demokratycznej (D. Diacov) z Partią Socjal-Liberalną (O. Serebrian). Nowa partia przyjęła nazwę Partia Demokratyczna. Przewodniczącym został D. Diacov, a wiceprzewodniczącym O. Serebrian.

16, 30 marca – I i II tura wyborów do Narodowego Zgromadzenia w Gagauzji. Wśród posłów do Zgromadzenia dostało się 21 posłów niezależnych, 10 komunistów, 2 z Partii Demokratycznej (PD) i 2 z Ruchu „Ravnopravije”.

21 marca – po dymisji V. Tarleva, prezydent desygnuje na stanowisko premiera Zinaidę Grecianij, ministra finansów w obu rządach Tarleva.

10 kwietnia – Parlament podniósł próg wyborczy z 4% do 6%. Komuniści i chadecy głosowali „za”, natomiast D. Diacov (PD) – „przeciw”, odwołując się do propozycji Rady Europejskiej i OBWE zachowania progu 4%. Zmiany w Kodeksie Wyborczym przewidywały także zakaz udziału bloków elektoralnych w wyborach, zakaz kandydowania na wyższe stanowiska państwowe przez osoby z podwójnym obywatelstwem. Uważano, że w przyszłych wyborach parlamentarnych jedynie komuniści, Alians „Moldova Noastră” (S. Urecheanu), Partia Liberalna (Mihai Ghimpu, Dorin Chirtoacă) i Partia Liberalno-Demokratyczna (Vlad Filat) mają szansę przekroczyć próg wyborczy.

11 kwietnia – pierwsze spotkanie w ciągu siedmiu lat V. Voronina z liderem samostanowionej republiki naddniestrzańskiej I. Smirnowem w mieście Bendery. Nie podjęto żadnej poważnej decyzji. To była jeszcze jedna okazja dla I. Smirnowa aby zażądać uznania Naddniestrza za odrębne państwo.

25 grudnia – drugie spotkanie Voronin-Smirnow. Prezydent Mołdowy przedłożył umowę o współpracy i przyjaźni. Smirnow odrzucił propozycję wycofania armii rosyjskiej i podkreślał zamiar ścisłej współpracy z Rosją. Także uznał za nieefektywny format 5+2 (czyli UE, Rosja, Ukraina, Rumunia, Stany Zjednoczone + Mołdowa, republika naddniestrzańska) w regulowaniu konfliktu naddniestrzańskiego. Masmedia opisały spotkanie jako wymianę ironicznych replik dwóch liderów, którzy mają zupełnie różne poglądy.

2009

1 stycznia – Kolejny rosyjsko-ukraiński konflikt gazowy skutkuje odcięciem Mołdawii od dostaw surowca.

15 stycznia – Władze oskarżają przywódcę opozycyjnej partii Sojusz Nasza Mołdawia (SMN) Serafima Urecheanu, deputowanego Sojuszu „Noastra Moldova” (AMN) Iona Pleskę oraz byłego ministra obrony Valeriu Pasata o zlecenie zabójstwa przywódcy Partii Chrześcijańsko-Demokratycznej (PPCD) Iurie Roski.

18 marca – Rozmowy trójstronne prezydenta Rosji Dimitrija Miedwiediewa, prezydenta Republiki Naddniestrzańskiej Igora Smirnowa i prezydenta Mołdawii Władimira Woronina, ustępstwa Kiszyniowa w kwestii zachowaniu statusu Naddniestrza.

24 marca - Prezydent Republiki Naddniestrzańskiej Igor Smirnow ogłasza zakaz wjazdu wyższych urzędników Unii Europejskiej oraz ambasadora Stanów Zjednoczonych w Kiszyniowie na terytorium NMR.

5 kwietnia – Wybory parlamentarne, wyniki według oficjalnych danych: Partia Komunistyczna (PCRM) - 49,48% głosów (60 mandatów), Partia Liberalna (PL) - 13,13% (15) (Partia Liberalna ciesząca się poprzednio nikłym poparciem przejęła elektorat Partii Chrześcijańsko Demokratycznej po rozłamie w 2005 roku, kiedy lider Iuri Rosca poparł Woronina w wyborach prezydenckich), Partia Liberalno-Demokratyczna (PLDM) - 13,43% (15), Sojusz Nasza Mołdawia (AMN) - 9,77% (11), frekwencja 57,55%.

6 kwietnia – Obserwatorzy międzynarodowi oraz delegacja Parlamentu Europejskiego zaznacza, że żadne naruszenia podczas wyborów nie wpłynęły na ich rezultat. Wieczorem ok. 1000 młodych ludzi protestuje przeciwko результатам wyborów przed siedzibą rządu.

7 - 8 kwietnia – Starcia demonstrantów z policją, szturm na siedzibę prezydenta i budynek parlamentu, grabieże gabinetów parlamentarzystów. Straty wynoszą ok. 300 mln lei.

W demonstracjach wzięło w sumie udział od 10 do 30 tys. ludzi. Liderzy partii opozycyjnych Vlad Filat (PLDM), Serafim Urecheanu (AMN) i Dorin Chirtoaca (PL), oskarżają władze o sfalszowanie wyborów i nawołują do protestów.

15 kwietnia – Kryzys polityczny w Naddniestrzu, Rada Najwyższa przyjmuje projekt poprawek do konstytucji, które rozszerzają prerogatywy parlamentu kosztem prezydenta i likwidują stanowisko wiceprezydenta.

22 kwietnia - Sąd Konstytucyjny Mołdawii potwierdza ważność wyborów, prezydent Voronin ogłasza amnestię dla uczestników wydarzeń z 7 kwietnia.

4 maja – Dymisja rządu premier Zinaidy Greceani.

12 maja – Prezydent Władimir Woronin wybrany na przewodniczącego parlamentu, wybór sprzeczny z art. 81 konstytucji.

21 maja – Wybory prezydenta, deputowani opozycji opuszczają salę, kandydatka PRCM Zinaida Greceani otrzymuje 60 głosów (potrzebowano 61 głosów). Wybory przeniesione na 3 czerwca.

3 czerwca – Powtórzenie wyborów, sytuacja identyczna jak 21 maja, parlament ponownie nie wybiera prezydenta.

10 czerwca – Deputowani Partii Komunistycznej zatwierdzają tymczasowy rząd na czele z Zinaidą Greceani. Marian Lupu, w latach 2005-2009 przewodniczący parlamentu i wcześniejszy kandydat komunistów na premiera, przechodzi z PRCM do Partii Demokratycznej (PDM).

16 czerwca – Wchodzi w życie ukaz prezydenta Woronina o rozwiązaniu parlamentu i powtórzeniu wyborów parlamentarnych z powodu niemożności wybrania przez deputowanych prezydenta, zgodnie z konstytucją Republiki Mołdawii.

19 lipca – Marian Lupu zostaje wybrany na przewodniczącego Partii Demokratycznej.

29 lipca – Wybory parlamentarne PCRМ – 44,69% głosów (48 mandatów), PLDM – 16,57% (18), PL – 14,68% (15), PDM – 12,54% - (13), AMN – 7,35% (7), frekwencja 58,77%. Obserwatorzy międzynarodowi i delegacja PE nie wnoszą zastrzeżeń co do przebiegu wyborów.

28 sierpnia – Pierwsze obrady parlamentu, posłowie komunistów opuszczają salę, deputowani PLDM, PL, PDM i AMN wybierają Mihaila Ghimpu (PL) na przewodniczącego parlamentu, 8 września sąd konstytucyjny uznaje ważność wyboru.

9 września – Dymisja p.o. premiera Zinaidy Greceani.

10 września – Parlament głosami opozycji uchwała zwiększenie liczby zastępców przewodniczących parlamentu z 2 do 4 i formują stałe biuro, gdzie PCRМ otrzymuje tylko 4 miejsca na 12.

11 września – Władimir Woronin ustępuje ze stanowiska prezydenta, PCRМ przechodzi do opozycji, PLDM, LP, PDM, AMN – 52 głosami wybiera M. Ghimpu na p.o. prezydenta.

25 września – Powołanie nowego rządu Wład Filata (LDPM) powstaje koalicja Sojusz na Rzecz Integracji Europejskiej (AIE), w skład której wchodzi PLDM, LP, PDM, AMN, dysponująca 53 głosami na 101.

29 września - Wizyta premiera Filata w Brukseli, protesty emerytów w Kiszyniowie przeciwko odebraniu im ulg na komunikację miejską.

9 października – Szczyt Wspólnoty Niepodległych Państw w Kiszyniowie, spotkanie prezydenta Rosji Dimitrija Miedwediewa z Marianem Lupu.

20 października – AIE przegłosowuje prawo do łączenia stanowisk ministrów ze stanowiskami deputowanych parlamentu.

23 października – Dzień wyborów prezydenta, przeniesiony na 10 listopada, zarejestrowany tylko jeden kandydat - Marian Lupu.

28 października – Umowa Międzynarodowego Funduszu Walutowego z rządem Mołdawii w sprawie udzielenia kredytu 588 mln USD na okres 2010-2012.

30 października - AIE przyjmuje poprawki do ustawy o wyborze prezydenta, na mocy których ponowne rozwiązanie parlamentu może się odbyć najwcześniej 365 dni po poprzednich wyborach, nawet jeśli deputowani nie wybiorą prezydenta.

6 listopada – AIE wybiera Dorina Dregucana na prezydenta Narodowego Banku Mołdawii

10 listopada – Wybory prezydenta, deputowani PCRM opuszczają salę, Marian Lupu otrzymuje 53 głosy.

14 listopada – Premierzy Mołdawii i Rumunii Vladimir Filat i Emil Boc podpisali porozumienie o bezwizowym ruchu przygranicznym (dotyczy ok. 1/3 obywateli Mołdawii). Wcześniej 18 września Mołdawia zniosła wizy dla Rumunii, wprowadzone 9 maja 2009.

18 listopada – Parlament Republiki Naddniestrzańskiej jednogłośnie blokuje rozporządzenie prezydenta Smirnowa o referendum konstytucyjnym mającym podporządkować parlament władzy wykonawczej.

26 listopada – Próba ugody AIE z komunistami, obietnice Mariana Lupu o m.in. oddaniu kilku resortów PCRM, zachowania neutralności Mołdawii, dopuszczenia opozycji do spraw polityki wobec Naddniestrza, nie zawężać sfery użycia języka rosyjskiego, zapewnienia politycznej neutralności mediów publicznych i nie przywracać kursu historii rumuńskiej.

1 grudnia – P.o. prezydenta Mihail Ghimpu podpisuje ukaz o utworzeniu komisji do spraw reformy konstytucji. Projekty zmian AIE przewidywały m.in. zastąpienie obecnej procedury wybierania prezydenta (przez parlament większością 3/5) wyborami bezpośrednimi albo kwalifikowaną większością parlamentarną (50% + 1 głos).

7 grudnia – Ponowne wybory prezydenckie, komuniści opuszczają salę, Marian Lupu znów otrzymuje 53 głosy. Nie wybranie nowego prezydenta powoduje konieczność przeprowadzenia nowych wyborów parlamentarnych jesienią 2010 roku.

14 grudnia - Parlament Autonomicznego Terytorium Gagauzji formułuje postulaty konstytucyjnego rozszerzenia autonomii gagauzkiej

2010

19 – 22 stycznia -Wizyta premiera Vlada Filata w Stanach Zjednoczonych (19–22 stycznia)

29 stycznia - Minister spraw zagranicznych Mołdawii: Iurie Lanca i Ukrainy: Petro Poroszenko, zapoczątkowali proces demarkacji granicy lądowej między Ukrainą a Republiką Naddniestrzańską.

24 lutego - Mołdawskie firmy energetyczne: państwowa Energocom i prywatna: Red Unia Fenowa, przedłużyły do marca 2011 roku umowę o dostawach prądu z naddniestrzańską Elektrownią Kuczurgańską, która należy do rosyjskiego koncernu Inter RAO JES. Minister gospodarki (i był minister w rządzie Woronina) Valeriu Lazar (DPM) ujawnił, że kontrakt jest rezultatem politycznego dialogu z Rosją.

9 marca - Liderzy AIE zapowiadają, że do 16 czerwca doprowadzą do uchwalenia nowej konstytucji w drodze ogólnonarodowego referendum. Komuniści oskarżyli koalicję o złamanie konstytucji, zapowiedzieli bojkot parlamentu i zainicjowali referendum o ustąpienie rządu. Plany koalicji zostały także skrytykowane przez Komisję Wenecką – ciało doradcze w Radzie Europy.

24 marca - Koalicja wycofuje się z planów zorganizowania czerwcowego referendum konstytucyjnego.

28 kwietnia - Mihail Ghimpu, oświadcza, że nie weźmie udziału w moskiewskich obchodach 65 rocznicy zakończenia II Wojny Światowej, na tym tle dochodzi do konfliktu z pozostałymi frakcjami koalicji: LDPM i PDM.

17 maja – Wspólna deklaracja prezydentów Ukrainy i Rosji Wiktora Janukowycza i Dimitrija Miedwiediewa w sprawie uregulowania statusu Naddniestrza.

3 czerwca - AIE przedstawia plan zorganizowania referendum konstytucyjnego we wrześniu.

28 września - P.o. prezydenta Republiki Mołdowy, Mihai Ghimpu, podpisał dekret o rozwiązaniu Parlamentu. Dekret przewiduje, że Parlament ulega rozwiązaniu z dniem 29 września, zaś przedterminowe wybory odbędą się 28 listopada. Do tego czasu Parlament będzie kontynuował prace, nie mając jednak prawa do uchwalania ustaw. Ghimpu będzie pełnił obowiązki tymczasowego prezydenta do czasu wyboru nowego przewodniczącego parlamentu.

30 września - W stolicy Mołdawii Kiszyniowie odbyło się 3 spotkanie Grupy na rzecz Europejskiego Działania Republiki Mołdowy, zwanej nieoficjalnie „Przyjaciółmi Mołdawii”. Grupa jest nieformalną inicjatywą Rumunii i ma na celu wspieranie procesu demokratyzacji Mołdawii i jej zbliżenia do standardów europejskich.

4 października - Rozpoczęła się w Mołdawii kampania wyborcza przed wyznaczonymi na 28 listopada przedterminowymi wyborami parlamentarnymi.

8 października - Republika Mołdowy otwiera konsulat generalny w Rumunii w mieście Jassy

15 października - Mihail Formuzal, prezydent (başkan) mołdawskiej autonomicznej republiki Gagauzji stwierdził, iż już w lutym b.r. powstał projekt nadania językowi rosyjskiemu statusu języka urzędowego w Republice Mołdowy, jednakże Zgromadzenie Ludowe (gagauski parlament) nie zechciało go rozpatrzyć i następnie przedstawić mołdawskiemu Parlamentowi.

15 października - Wybory przywódcy (başkana) w mołdawskiej autonomicznej republice Gagauzji odbędą się zgodnie z planem 12 grudnia 2010. Pomimo przejściowych problemów z wyborem władz Komisji Wyborczej, które mogły spowodować opóźnienie wyborów, od 15 października kandydaci mogą zacząć zbieranie podpisów na listach poparcia. Znani są dwaj kandydaci na to stanowisko: dotychczasowy başkan Mihail Formuzal oraz burmistrz stolicy Gagauzji - Nicolai Dudoglo.

18 października - Prezydent Rumunii Traian Băsescu wyraził swoje poparcie dla Sojuszu na rzecz Integracji Europejskiej (AIE) stwierdzając, iż dalszy postęp Republiki Mołdowy na drodze do Unii Europejskiej zależy w dużej mierze od utrzymania się u władzy proeuropejskiego Sojuszu, po listopadowych wyborach parlamentarnych. Deklaracja ta padła podczas XXXIV Europejskiego Spotkania

Komisji Trójstronnej, wpływowej organizacji pozarządowej działającej na rzecz współpracy pomiędzy Europą, Japonią a Ameryką Północną, które odbyło się w dniach 15-17 października w Bukareszcie.

8 listopada - Premier Republiki Mołdowy, Vlad Filat przebywał z wizytą w stolicy Rumunii z okazji odbywającego się w Bukareszcie Szczytu nt. Strategii Unii Europejskiej dla regionu Dunaju. Przy okazji wizyty V. Filat podpisał traktat graniczny z Rumunią.

12 listopada - Pełniący obowiązki prezydenta Mołdawii, Mihai Ghimpu, wysłał list do sekretarza generalnego Paktu Północnoatlantyckiego, Andersa Fogha Rasmussena, w którym zwraca się o wsparcie NATO w sprawie wycofania rosyjskich wojsk ze znajdującego się na terytorium Republiki Mołdowy Naddniestrza.

28 listopada - Odbyły się wybory parlamentarne w Republice Mołdowy. Zgodnie z oficjalnymi wynikami przedstawionymi przez Centralną Komisję Wyborczą (CEC), najwięcej głosów uzyskała PCRM – 39,34% (co przekłada się na 42 miejsca w parlamencie). Kolejne miejsca zajmują partie wchodzące w skład AIE: Partia Liberalno-Demokratyczna Mołdawii (PLDM) – 29,42% (32 deputowanych), Partia Demokratyczna Mołdawii (PDM) – 12,07% (15 deputowanych) oraz Partia Liberalna (PL) – 9,96% (12 deputowanych). Sojusz Nasza Mołdawia (AMN), dotychczas czwarty członek AIE, nie przekroczył progu wyborczego.

12 grudnia - W mołdawskiej autonomicznej republice Gagauzji odbyły się wybory przywódcy (başkana). Żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej większości, czego skutkiem będzie druga tura wyborów, która odbędzie się 26 grudnia 2010. Zgodnie ze wstępnymi wynikami ogłoszonymi przez Centralną Komisję Wyborczą Gagauzji, uzyskali oni w pierwszej turze, odpowiednio 36% i 32% głosów. Wysoki wynik, bo aż 31% głosów, uzyskała również przedstawicielka Partii Komunistów Republiki Mołdowy (PCRM), Irina Vlah.

24 grudnia - Mołdawski Sąd Konstytucyjny uznał przedterminowe mołdawskie wybory parlamentarne z 28 listopada za ważne. Pierwsze posiedzenie nowego parlamentu odbędzie się 28 grudnia 2010.

26 grudnia - W drugiej turze wyborów, jakie odbyły się w mołdawskiej autonomicznej republice Gagauzji, na stanowisko prezydenta (başkana), na kolejną 4-letnią kadencję, wybrany został dotychczasowy başkan Mihail Formuzał. Zgodnie ze wstępnymi wynikami M. Formuzał uzyskał 51,59% głosów, nieznacznie pokonując swojego kontrkandydata, burmistrza stolicy Gagauzji Nicolaia Dudoglo. Głównych kandydatów dzieliła różnica nieco ponad 3% głosów, co w warunkach gagauskich oznacza niecałe 2 tys.

29 grudnia - Począwszy od 28 grudnia premier Mołdawii Vlad Filat pełni również obowiązki prezydenta. Dotychczas obowiązki prezydenta pełnił Mihai Ghimpu, z racji zajmowanego stanowiska przewodniczącego parlamentu. Jednakże w związku z powołaniem nowego parlamentu, którego pierwsze posiedzenie odbyło się 28 grudnia, obowiązki te przejął, zgodnie z mołdawską konstytucją, premier. Dodajmy, iż V. Filat pełni obecnie funkcję premiera tymczasowego, po tym jak kierowany przez niego rząd podał się 27 grudnia do dymisji.

30 grudnia - Liderzy 3 partii wchodzących w skład rządzącego przez ostatni rok Mołdawią Sojuszu na rzecz Integracji Europejskiej (AIE) podjęli decyzję o odtworzeniu koalicji rządowej.

Decyzję odnośnie powołania AIE2 podpisali przewodniczący Partii Liberalno-Demokratycznej z Mołdawii (PLDM) Vlad Filat, Partii Demokratycznej z Mołdawii (PDM) Marian Lupu, oraz Partii Liberalnej (PL) Mihai Ghimpu.

Tego samego dnia lider PDM M. Lupu został wybrany na przewodniczącego parlamentu. W związku z tym pełnić on będzie również obowiązki głowy państwa do czasu wybrania nowego prezydenta. Następnego dnia (31 grudnia) M. Lupu podpisał dekret odnośnie powołania przewodniczącego PLDM V. Filata na stanowisko premiera. V. Filat pełnił tę funkcję przez ostatni rok rządów AIE.

31 grudnia - Setki zwolenników Nicolaia Dudoglo, kandydata na stanowisko prezydenta (baškana) mołdawskiej autonomicznej republiki Gagauzji, protestują w stołecznym Komracie. Nie chcą uznać zwycięstwa dotychczasowego baškana, Mihaila Formuzala.

2011

14 stycznia - Premier Mołdawii Vlad Filat przedstawił w mołdawskim parlamencie skład nowego rządu oraz jego program – „Integracja Europejska: Wolność, Demokracja Dobrobyt”. Program oraz skład rządu został zatwierdzony 59 głosami koalicji - Sojuszu na rzecz Integracji Europejskiej (AIE). Opozycyjni komuniści z Partii Komunistów Republiki Mołdowy (PCRM) głosowali przeciw.

7 lutego - Pełniący obowiązki prezydenta przewodniczący parlamentu Marian Lupu, udał się z wizytą roboczą do Moskwy

9-10 lutego - Z wizytą do Brukseli udał się premier Mołdawii Vlad Filat.

16 lutego - Ruch „Nowa Gagauzja” przekształca się w partię polityczną o orientacji lewicowej i oficjalnie prorosyjskiej. Nowa partia nazywać się będzie „Jeden Budziak” i reprezentować ma interesy Gagauzów i Bułgarów w mołdawskim parlamencie.

9 marca - Wchodząca w skład rządzącej koalicji, mołdawska Partia Liberalna (PL) połączyła się z ugrupowaniem Ruch Akcja Europejska (MAE). Przewodniczący PL, Mihai Ghimpu oraz MAE - Veaceslav Untilă, podpisali 9 marca decyzję o fuzji obu ugrupowań, a w zasadzie wchłonięcia MAE przez PL. W niedzielę (13 marca) ma się odbyć kongres PL, na którym podjęte zostaną decyzje odnośnie funkcji jakie obejmą dotychczasowi liderzy MAE.

14 marca - Liderzy Partii Liberalno Demokratycznej z Mołdawii (PLDM) oraz Sojuszu Nasza Mołdawia (AMN) ogłosili, iż w przeciągu 3 tygodni dojdzie do połączenia obu partii.

15 marca - Akcesję do PDM zgłosiło 4,5 tys. członków Partii Jedna Mołdawia (PMU), reprezentujących 22 organizacje terytorialne. Przejście do PDM ogłosił Eugen Nichiforciuc, członek Biura Wykonawczego PMU; wcześniej członek Partii Komunistów Republiki Mołdowy (PCRM).

18 kwietnia - Rozpoczęła działalność Platforma Obywatelska Akcja 2012 – sojusz organizacji pozarządowych oraz grup inicjatywnych wspierających połączenie Mołdawii z Rumunią. Nazwa Platformy nawiązuje do 200. rocznicy oderwania przez Rosję ziem Besarabii od Gospodarstwa Mołdawskiego, która będzie miała miejsce 16 maja 2012 r.

28-29 kwietnia - Pełniący obowiązki prezydenta, przewodniczący mołdawskiego parlamentu, Marian Lupu, złożył wizytę w Bukareszcie.

2-3 maja - Delegacja mołdawskiego parlamentu, z przewodniczącym parlamentu, p.o. prezydenta Marianem Lupu na czele, złożyła wizytę w Brukseli.

5 czerwca - W Mołdawii odbyły się wybory samorządowe. Najważniejszym ich elementem były wybory w stołecznym Kiszyniowie, gdzie opozycyjni komuniści zdobyli 26 miejsc w radzie miejskiej, w stosunku do 25 miejsc zgromadzonych łącznie przez ugrupowania AIE. Liberalowie mieli nadzieję, iż w wyniku ponownego przeliczenia głosów, ich ugrupowanie mogłoby uzyskać jeszcze jedno miejsce w radzie, co zapewniłoby AIE większość. Ponowne przeliczenie głosów nie spowodowało jednak żadnych zmian.

9 września - Premier Mołdawii Vlad Filat spotkał się w Niemczech z przywódcą naddniestrzańskich separatystów, Igorem Smirnovem. Spotkanie przedstawicieli Mołdawii i Naddniestrza odbyło się w

miejsowości Bad Reichenhall, w ramach konferencji pod egidą OBWE poświęconej umacnianiu środków zaufania pomiędzy obydwoma brzegami Dniestru.

22 września - Premier Mołdawii Vlad Filat odbył oficjalną wizytę w Rumunii. W jej trakcie spotkał się z prezydentem Traianem Băsescu oraz premierem Emilem Bokiem.

22 września - Wznowione zostaną oficjalne negocjacje pomiędzy Mołdawią a separatystycznym Naddniestrzem. Taka decyzja zapadła podczas konsultacji, które odbyły się w Moskwie. Podjęcie zawieszonych negocjacji „5+2” (Mołdawia i Naddniestrze jako strony, Ukraina, Rosja i OBWE jako mediatorzy oraz UE i USA jako obserwatorzy), jak podkreśla strona mołdawska, otwiera drogę do rozmów odnośnie statusu Naddniestrza, ale także usunięcia rosyjskich składów broni z terytorium Mołdawii.

18 listopada - Wyznaczone na 18 listopada wybory prezydenckie nie odbyły się ze względu na brak zarejestrowanych kandydatów.

21 listopada - Premier Mołdawii Vlad Filat spotkał się z liderem naddniestrzańskich separatystów Igorem Smirnovem.

30 listopada – 1 grudnia - W Wilnie odbyła się pierwsza runda oficjalnych negocjacji mołdawsko-naddniestrzańskich „5+2” (Mołdawia i Naddniestrze jako strony, Ukraina, Rosja i OBWE jako mediatorzy oraz UE i USA jako obserwatorzy).

2 grudnia - Mołdawscy parlamentarzyści uzgodnili, kiedy odbędzie się kolejna próba wybrania głowy państwa. Nowy termin wyboru prezydenta ustalono na 16 grudnia 2011 r.

16 grudnia - Niepowodzeniem zakończyła się kolejna próba wyboru prezydenta w Mołdawii. Kandydat prozachodniej koalicji Marian Lupu nie uzyskał wymaganych 61 głosów.

2012

7 marca - Parlament Mołdawii wyznaczył datę wyborów prezydenckich. Za dniem 16 marca jednogłośnie opowiedzieli się posłowie rządzącej prozachodniej koalicji (AIE), socjaliści z tzw. grupy Dodona („wychodźcy” z partii komunistycznej) oraz niezależny deputowany Michai Godia.

16 marca - W Mołdawii wybrano prezydenta. Funkcję głowy państwa objął Nicolae Timofti. Podczas zorganizowanych w mołdawskim parlamencie wyborów, N. Timofti uzyskał 62 głosy. Za nowym prezydentem głosowało 58 deputowanych prozachodniej koalicji, niezależny Mihai Godia, oraz socjaliści z grupy Dodona. Opozycyjni komuniści zbojkotowali wybory, stwierdzając jednocześnie naruszenia w przebiegu głosowania.

30 marca - Premier Mołdawii Vlad Filat spotkał się z naddniestrzańskim prezydentem Jewgienijem Szewczukiem. W efekcie uzgodniono całkowite wznowienie, po 6 latach przerwy, transportu kolejowego pomiędzy oboma brzegami Dniestru.

25 czerwca - W Luksemburgu odbyło się 6 spotkanie Grupy na rzecz Europejskiego Działania Republiki Mołdowy, zwanej nieoficjalnie „Przyjaciółmi Mołdawii”. Spotkaniu przewodniczył minister spraw zagranicznych Rumunii Andrei Marga.

13 lipca - Parlament Republiki Mołdowy poparł projekt ustawy zgłoszony przez prawicową Partię Liberalną (PL). Tym samym potępione zostały zbrodnie komunistyczne oraz zakazane symbole tej ideologii – sierp i młot.

18 lipca - Rumuński premier odbył oficjalną wizytę w Kiszyniowie. Spotkał się tam ze swoim mołdawskim odpowiednikiem Vladem Filatem, jak również z przewodniczącym parlamentu Marianem Lupu, oraz prezydentem Nicolae Timofti.

7 września - Mołdawski wicepremier i minister reintegracji Eugen Carpov spotkał się z szefową naddniestrzańskiej dyplomacji Niną Sztanski. Spotkanie poprzedza zbliżającą się kolejną rundę oficjalnych negocjacji mołdawsko-naddniestrzańskich.

3 grudnia – W Dublinie miała miejsce kolejna runda oficjalnych negocjacji mołdawsko-naddniestrzańskich „5+2” (Mołdawia i Naddniestrze jako strony, Ukraina, Rosja i OBWE jako mediatorzy oraz UE i USA jako obserwatorzy).

Przygotował Ion Macovei, rocznik 2008/2009, uzupełnili: Mikołaj Mazur, rocznik 2009/2010, Ekaterina Badmajewa 2012/2013